

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2023/1605,

22. mai 2023,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1069/2009 teatavate orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete tootmisahela lõpp-punktide kindlaksmääramise osas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõike 2 kolmandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EÜ) nr 1069/2009 on sätestatud rahvatervist ja loomade tervist käsitlevad eeskirjad loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete kohta, et vältida ja minimeerida kõnealustest toodetest tulenevaid inimeste ja loomade terviseriske ning eelkõige selleks, et kaitsta toidu- ja söödaahela ohutust. Täpsemalt on selles sätestatud eeskirjad loomsete kõrvalsaaduste ohutu töötlemise kohta ja loomsete kõrvalsaaduste toodeteks töötlemise või muundamise kohta, sealhulgas orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete turule laskmise ja kasutamise eeskirjad. Lisaks on määruses (EÜ) nr 1069/2009, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1009, ⁽²⁾ sätestatud, et komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks tootmisahela lõpp-punktid, pärast mida ei kohaldata teatavate loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes enam määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõudeid.
- (2) Määruses (EL) 2019/1009 on sätestatud ELi väetisetoodete turul kättesaadavaks tegemise nõuded. Kõnealust määrust ei kohaldata loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes, mille suhtes kohaldatakse turul kättesaadavaks tegemise korral määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõudeid. Määruse (EL) 2019/1009 kohaselt võib teatavaid loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid muundada ELi väetisetooteks või kasutada selle koostisosana, tingimusel et on jõutud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toote tootmisahela lõpp-punkti ja seeläbi on tagatud loomade ja inimeste terviseohutus. Nende loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes, mis on jõudnud teatavate orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete tootmisahela lõpp-punkti, ei kohaldata enam määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõudeid ja need kuuluvad üksnes määruse (EL) 2019/1009 kohaldamisalasse.

⁽¹⁾ ELT L 300, 14.11.2009, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1009, millega kehtestatakse ELi väetisetoodete turul kättesaadavaks tegemise nõuded ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 1069/2009 ja (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2003/2003 (ELT L 170, 25.6.2019, lk 1).

- (3) 2. detsembril 2021 avaldas Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) teadusliku arvamuse „Inactivation of indicator microorganisms and biological hazards by standard and/or alternative processing methods in Category 2 and 3 animal by-products and derived products to be used as organic fertilisers and/or soil improvers“ (Indikaatormikroorganismide inaktiveerimine ja bioloogilised ohud standardsete ja/või alternatiivsete töötlemismetodite korral 2. ja 3. kategooria loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete puhul, mida kasutatakse orgaaniliste väetiste ja/või mullaparandusainetena (EFSA 2. detsembri 2021. aasta teaduslik arvamus))⁽³⁾. Kõnealuse teadusliku arvamuse kohaselt kujutavad komisjoni määruse (EL) nr 142/2011⁽⁴⁾ III lisas sätestatud nõuetele vastava 2. ja 3. kategooria materjali tuhk, 2. ja 3. kategooria materjali glütseriin ning kõnealuse määruse IV lisas sätestatud biodiisli või taastuvkütuste tootmise alternatiivsete meetodite kohaselt biodiislikütuse tootmisel saadud muu 2. kategooria materjal endast ohutu töötlemise korral inimeste ja loomade tervisele väikest riski. Kõnealuste loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete tootmisahela lõpp-punkti saab kindlaks määrata. Need loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted peaksid jõudma lõpp-punkti, kui neid kasutatakse koostisainetena vastavalt määrusele (EL) 2019/1009.
- (4) Teatavaid loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid ei ole EFSA 2. detsembri 2021. aasta teaduslikus arvamuses arvesse võetud, sest neid on hiljuti hinnatud teiste EFSA teaduslike arvamustega. EFSA 13. novembri 2015. aasta teaduslikus arvamuses „Risk to public and/or animal health of the treatment of dead-in-shell chicks (Category 2 material) to be used as raw material for the production of biogas or compost with Category 3 approved method“ (Koorumata jäänud tibude (2. kategooria materjal) töötlemisega kaasnevad riskid inimeste ja/või loomade tervisele, kui selliseid tibusid kasutatakse toorainena biogaasi või komposti tootmisel 3. kategooria materjali puhul heakskiidetud meetodi alusel)⁽⁵⁾ hinnati ohutuks komposti ja biogaasi käärimisjääke, mille suhtes kohaldatakse standardseid muundamisparameetreid. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 999/2001⁽⁶⁾ sätestatud söödakeelu osalise läbivaatamise eesmärgil võeti 17. juulil 2018 vastu EFSA teaduslik arvamus töödeldud loomsetest valkudest tuleneva BSE ohu kvantitatiivse riskihindamise läbivaatamise kohta⁽⁷⁾. Töödeldud sõnnikut hinnati EFSA 27. aprilli 2021. aasta teaduslikus arvamuses „Kuidas võib sigade Aafrika katku viirus kanduda edasi erinevate maatriksitena?“ (Ability of different matrices to transmission swine fever virus),⁽⁸⁾ mis sisaldab hinnangut töödeldud sõnniku kuumtöötlemise ohutuse kohta loomatervise seisukohast.
- (5) Teatavad orgaanilised väetised ja mullaparandusained vajavad tootmisahela lõpp-punkti jõudmiseks riskivähendusmeetmeid, et tagada vastavus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 999/2001 sätestatud söödakeelule. Määruse (EL) nr 142/2011 kohaselt tuleb mõned neist orgaanilistest väetistest ja mullaparandusainetest segada komponendiga, mis välistab segu edasise kasutamise söödana, et vältida seda, et väetiste kaudu võiks teatavad transmissiivsed spongioossed entsefalopaadid sattuda põllumajandusloomade söödaahelasse. On asjakohane võtta kasutusele määruses (EL) nr 142/2011 sätestatud riskivähendamismeetmete kombinatsioon, mis põhineb pakendil, märgistusel ja koostisel.
- (6) Loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid tuleks käsitada lõpp-punkti jõudnud toodetena üksnes juhul, kui need on toodetud liidus asuvas väetisetehases, mis on heaks kiidetud vastavalt määruse (EL) nr 1069/2009 artikli 24 lõike 1 punktile f. Tunnustatud väetisetehas on tootmisahela viimane punkt, kus loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes kohaldatakse määruses (EL) nr 1069/2009 sätestatud nõudeid, ja koht, kus nende suhtes hakatakse pärast lõpp-punkti jõudmist kohaldama üksnes määruses (EL) 2019/1009 sätestatud,

⁽³⁾ EFSA Journal 2021; 19(12): 6932.

⁽⁴⁾ Komisjoni 25. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 142/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad, ja nõukogu direktiivi 97/78/EÜ seoses teatavate selle direktiivi alusel piiril toimuvast veterinaarkontrollist vabastatud proovide ja näidistega (ELT L 54, 26.2.2011, lk 1).

⁽⁵⁾ EFSA Journal 2015; 13(11):4306.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioosete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1).

⁽⁷⁾ <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5314> (EFSA Journal 2018; 16(7):5314).

⁽⁸⁾ EFSA Journal 2021; 19(4): 6558.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega määratakse kindlaks liidus toodetud orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete tootmisahela lõpp-punktid, pärast mida ei kohaldata nende toodete suhtes enam määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõudeid, tingimusel, et neid kasutatakse kooskõlas määrusega (EL) 2019/1009 ELi väetisetoodete koostisosadena.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse määruse (EL) nr 142/2011 I lisas sätestatud mõisteid.

Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

- 1) „ELi väetisetooded“ – määruse (EL) 2019/1009 artikli 2 punktis 2 määratletud väetisetooded;
- 2) „lõpp-punkt“ – tootmisahela lõpp-punkt, millest alates ei kohaldata loomsetest kõrvalsaadustest saadud toote suhtes enam määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõudeid.

Artikkel 3

Teatavate orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete lõpp-punkt

Orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete puhul käsitatakse lõpp-punkti jõudnud toodetena järgmisi loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid (v.a liitu imporditud tooted), mis on toodetud määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõike 1 punkti f kohaselt tunnustatud väetisetehases:

- a) 2. ja 3. kategooria materjalidest saadud tuhk, mis vastab määruse (EL) nr 142/2011 III lisas sätestatud üld- ja erinõuetele;
- b) loomsete kõrvalsaaduste muundamisel biogaasijaamas tekkivad jäägid, mis vastavad määruse (EL) nr 142/2011 V lisas sätestatud järgmistele nõuetele:
 - i) I peatüki 1. jao punkt 1, punkti 2 alapunktid a, b, c ja e ning punktid 3 ja 4;
 - ii) II peatükk;
 - iii) III peatüki 1. jao punkti 1 esimene ja viimane lõik ning 3. jao punkt 1;
- c) kompost, mis vastab määruse (EL) nr 142/2011 V lisas sätestatud järgmistele nõuetele:
 - i) I peatüki 2. jao punktid 1, 3 ja 4;
 - ii) II peatükk;
 - iii) III peatüki 1. jao punkt 2 ja 3. jao punkt 1;
- d) töödeldud sõnnik ja töödeldud putukasõnnik, mis vastavad määruse (EL) nr 142/2011 XI lisa I peatüki 2. jao punktides a, b, d ja e sätestatud nõuetele.

Artikkel 4

Teatavate orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete lõpp-punkt sõltuvalt riskimaandamismeetmetest

1. Järgmisi loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid (v.a liitu imporditud tooted), mis on toodetud määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõike 1 punkti f kohaselt tunnustatud väetisetehtases, käsitatakse toodetena, mis on jõudnud lõpp-punkti orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainetena, kui neid kasutatakse ELi väetisetoodetes koguses, mis ei ületa 5 % mahust:

- a) 2. ja 3. kategooria materjalide glütseriin ja muu 2. kategooria materjal, mis on saadud biodiislikütuse töötlemisel ja taastuvkütuste tootmisel, mis vastavad määruse (EL) nr 142/2011 IV lisa IV peatüki 3. jao punkti 2 alapunktides b, c ja f sätestatud nõuetele;
- b) 3. kategooria materjalid (v.a glütseriin), mis vastavad määruse (EL) nr 142/2011 IV lisa IV peatüki 3. jao punkti 2 alapunktides b, c ja f sätestatud nõuetele;
- c) 3. kategooria materjalist saadud töödeldud loomne valk, mis vastab määruse (EL) nr 142/2011 X lisa II peatüki 1. jao punktis A, punkti B alapunktides 1 ja 2 ja punkti 3 alapunktis a ning punktis C loomse valgu kohta sätestatud erinõuetele;
- d) 2. kategooria materjalidest valmistatud liha-kondijahu, mida on töödeldud määruse (EL) nr 142/2011 IV lisa III peatüki punktis A sätestatud 1. tavapärase töötlemismeetodiga ja mis on märgistatud glütserooltriheptanaadiga, nagu on sätestatud kõnealuse määruse VIII lisa V peatükis;
- e) 3. kategooria materjalide veretooded, mis vastavad määruse (EL) nr 142/2011 X lisa II peatüki 2. jaos veretoodete kohta sätestatud erinõuetele;
- f) hüdrolüüsitud valk, sealhulgas naha- või tekstiilitööstuse jääkidest saadud hüdrolüüsitud valk, mis vastab määruse (EL) nr 142/2011 X lisa II peatüki 5. jao punktis D hüdrolüüsitud valkude kohta sätestatud erinõuetele;
- g) dikaltsiumfosfaat ja trikaltsiumfosfaat, mis vastavad vastavalt määruse (EL) nr 142/2011 X lisa II peatüki 6. või 7. jaos sätestatud erinõuetele;
- h) sarved, sarvedest valmistatud tooted, kabjad ja kapjadest valmistatud tooted, mis vastavad määruse (EL) nr 142/2011 XIII lisa XII peatükis sätestatud erinõuetele.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid, mida on ELi väetisetootes rohkem kui 5 % mahust, käsitatakse orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainetena lõpp-punkti jõudnud toodetena, kui need on pakendatud lõppkasutajale kasutamiseks mõeldud müügivalmis pakenditesse, mis on märgistatud vastavalt märgistusnõuetele, mida kohaldatakse selliste ELi väetisetoodete suhtes, mis sisaldavad loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid, ning mis on sätestatud määruse (EL) 2019/1009 III lisa I osas, ning vastavad tingimustele, mis on sätestatud kas alljärgnevas punktis a või punktis b:

- a) pakendid kaaluvad kuni 50 kg või
- b) pakendid kaaluvad kuni 1 000 kg, kusjuures vähemalt 10 % mahust moodustab üks järgmistest koostisosadest:
 - i) lubi,
 - ii) mineraalväetised või
 - iii) loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted, millele on osutatud artiklis 3.

Artikkel 5

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 22. mai 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN
